

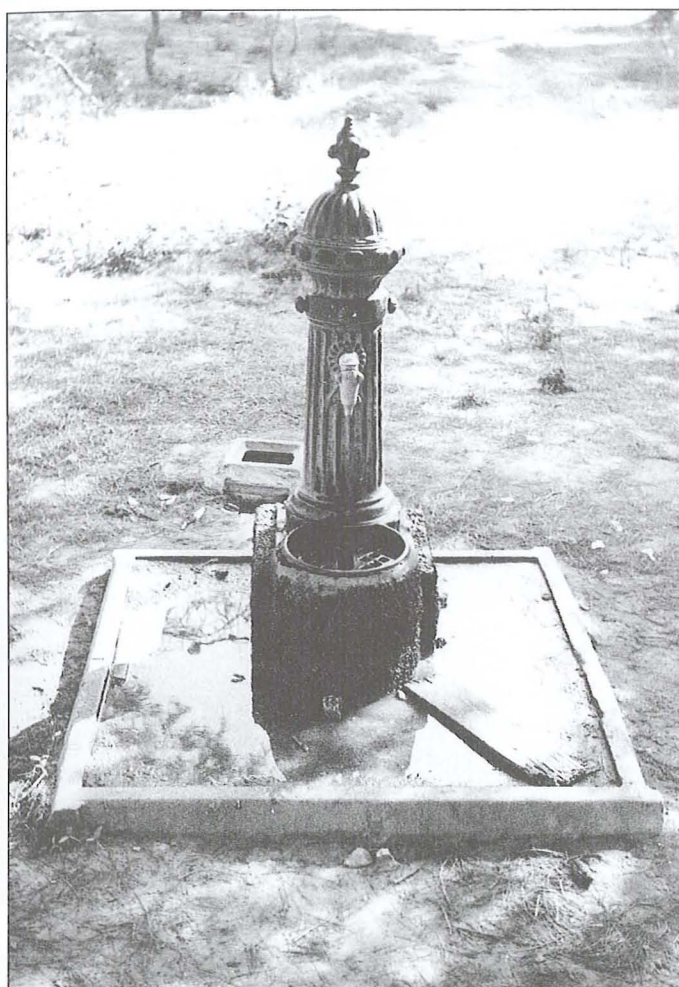
laça major

REVISTA DE CULTURA I DE FESTA

Federació Colles de Castelló

Primavera 98

ANY III, número 7

Font d'aigua, al parc del Pinar (El Grau de Castelló)

P.N.

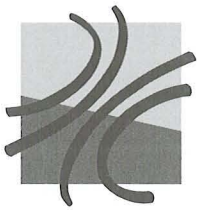
EDITORIAL

Quede clar, d'entrada, que es tracta d'un pacte polític. Ben aviat tindrem pacte lingüístic i, es d'esperar que d'ençà d'aquest dia l'Administració pública valenciana donarà suport a la llengua dels valencians, farà un ús real i exemplar d'ella, i la potenciarà, sense estretors. Potser aquest pacte de cavallers servisca per a donar una empenta decisiva al tema de la llengua, que arracone per a sempre la desídia oficial i faça augmentar el pressupost i les mesures per a promoure l'ús social del valencià. Amb això, caldrà crear un ens normatiu del valencià que haurà de dotar-se d'uns estatuts que concreten amb més rigor les ambigüitats i els dubtes que deixa obert el pacte. També caldrà demanar als actuals representants del poder que facen servir més el valencià als seus discursos oficials i institucionals i no només usen la llengua dels valencians per acolorir els seus parlaments. Aquesta qüestió, però, ja ens sembla més peluda.

Amb tot i això, els mitjans de comunicació del país: la premsa escrita, la ràdio i la televisió privades, i fins i tot les cadenes públiques, es faran ressò d'aquest esdeveniment històric. De segur que hi haurà vencedors i vençuts, com sempre. Potser l'ambigüitat planarà com una espessa bovor sobre el pacte. Mentrestant, el valencià del carrer que viu i dol a aquest racó del planeta seguirà el seu camí, aliè als brolladors de xerrameques i encantadors de la paraula que pul.lulen arreu del país. I, seguirà fent el seu camí, sense cap mena de dubte perquè, des de fa segles, el seu pacte ha sigut el respecte a la llengua materna i l'amor envers un origen comú. Malgrat el pacte de cavallers i la història.

SUMARI

- 2 **Opinió:** Llengües en perill d'extinció.
- 3 **Opinió:** Balanç de la Nit de Sant Joan 1998. (I)
- 4 **Notícies.**
- 7 **Perfil:** Imagineu-vos una nit, una mar, una pàtria.
- 8 **Opinió:** Idioma codificat. Les "Normes de Castelló".
- 10 **Opinió:** XV anys del Festival de Danses de l'antiga corona d'Aragó.
- 12 **Uns altres pobles:** Bangkok, Bangkok. (I)
- 14 **Ecologia:** El nostre medi natural. (I)
L'acàcia falsa.
- 16 **Informació**

OPINIÓ

LLENGÜES EN PERILL D'EXTINCIÓ

Fa uns dies llegia a El Punt que, segons un recent estudi d'un grup de lingüistes Nord-americans, la mitat de les 6.500 llengües que actualment es parlen al planeta Terra podrien desaparèixer el segle vinent. La sentència és, si més no, preocupant si tenim en comptes que la causa principal d'aquesta situació és -segons els entesos- la unificació dels missatges que imposen els mitjans de comunicació però, sobretot la supremacia absoluta de les principals llengües internacionals. És a dir, l'anglès, el castellà i el francès. Cal dir també que una bona part dels problemes que actualment arrosseguegen les llengües ténen a veure amb la situació política de l'àrea en què es fan servir. La persecució que durant els anys de la dictadura franquista ha patit la nostra llengua n'és un exemple ben pregó.

El problema és ben evident, si tenim en comptes que, a hores d'ara, més de la mitat de la població mundial es comunica en alguna d'aquestes grans llengües. La preocupació per aquesta situació ha fet que els lingüistes la comparen amb els problemes de supervivència que ténen espècies animals en perill d'extinció, com ara l'os panda o el samaruc, a casa nostra. De fet, hi ha estudis que asseguren que al voltant de 336 llengües són a prop de l'extinció arreu del món.

Amb tot i això, el més greu de tot és que amb la pèrdua d'una llengua es perd també tot el bagatge cultural que hi portava afegit el seu ús i la diversitat cultural del planeta queda greument malmesa. Si els pronòstics del lingüistes s'acompleixen, el proper mil.lenni assistirem, inexorablement, al soterrament d'una ancestral forma de comunicació: l'ús de la llengua materna al llenguatge oral. Sempre ens quedarà, però, el recurs de l'Internet .

Joan Bta. Campos i Cruanyes

Revista quadrimestral
Primavera 98
Any III, número 7
Castelló de la Plana (la Plana Alta)
Tiratge de 500 exemplars
Preu de subscripció anual: 1000 ptes.
Preu de subscripció fora vila: 1300 ptes.

President Jacinto Domínguez Luna
Director Joan Bta. Campos i Cruanyes
Consell de redacció

Manuel Carceller Safont	Josep Antoni Pradells i Puig
Vicente Cornelles Castelló	Antoni Royo Pérez
Francesc Pascual i Más	Vicent Pau Serra i Fortuño
Josep Porcar Museros	

Dibuixos

Luis Vellón, José Caño, Neus Cruañes, José Alonso

Administració i col.laboració

Ximo Marco

Edita

Federació Colles de Castelló

Imprimeix

Graphic Group, S.A. - Pol. Ind. Els Xiprers, 12 - Castelló
Dip. Leg. CS-80-96

Presentació d'originals

Centre Municipal de Cultura, carrer d'Antoni Maura, núm 4
12001 Castelló

Nota

"Plaça Major" no es fa responsable de l'opinió dels seus col.laboradors en els treballs publicats, ni s'hi identifica necessàriament

DITES I REFRANYS

-Tindre més anys que Meló.	-Passar més gana que Garró.
-Anar com els cagallons per sèquia.	-La campana de Lledó
-A l'Ascensió	s'ha obert com una magrana.
cireretes a muntó;	Els fadrins de Castelló
a la Plana sí,	festegen de mala gana.
però a Morella no.	

Amb el suport de la

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

OPINIÓ

BALANÇ DE LA NIT DE SANT JOAN 1998 (I)

El programa d'actes

1. Trobada de Dolçainers i Tabaleters a la plaça Major

L'acte va servir per a cloure el Curs 97-98 de l'Escola de Dolçaina i Tabal, i va haver una gran participació, tan d'alumnes com de familiars, si fa no fa més de 200 persones.

A la Trobada no van participar colles reconegudes de dolçainers de la Federació. Cal valorar, però, l'esforç de la Colla el Fadri, que va organitzar l'acte. Cal seguir en aquest camí i promoure més la participació a l'acte. Cal agrair la presència de la reina de les Festes, Rosa Mª Guinot i del secretari de la Junta, José Juan Sidro. El president de la Federació de Colles però, no va aparèixer a l'acte, i tampoc va excusar-se.

Pel que fa al futur de l'acte, es podria organitzar un concurs de dolçaina i tabal, per a alumnes de l'Escola i la crida de l'acte podria començar amb un cercavila.

2. Xerrada sobre la Nit de Sant Joan

La xerrada d'Àlvar Monferrer, va estar molt interessant i va agradar els assistents a l'acte. A aquest acte li cal una continuïtat. L'any vinent podríem invitar el Grup Botafocs, perquè ens parlèssen del foc. Convé obsequiar el conferenciant amb alguna placa com a record de l'acte.

3. Visita al Planetari de Castelló

L'acte ha estat una descoberta per a una bona part del centenar de persones que participaren a la visita. Els jocs de ciència de l'entrada, la xerrada, la projecció i la visulització de l'Estrella Polar amb el

telescopi, van agradar molt els assistents.

Cal que no es perda la bona relació amb la regidoria de Cultura de l'Ajuntament, perquè l'acte tinga continuïtat. Cal destacar també l'exquisida amabilitat del personal del Planetari.

4. La Nit de Sant Joan

El II Concurs de Coques ha superat la participació de l'any passat, ja que van presentar-se vuit coques. Cal agrair a la Colla Cagarròs l'organització de l'acte.

Dibuix: Rafael Pérez i Sorli (Programa de mà Grup Botafocs)

Pel que fa a les fogueres, enguany n'ha hagut més que mai. No obstant això, pensem que va ser un error no comptar des d'un principipi amb la gent del Grup Botafocs per a organitzar el foc.

Pel que a la traca, algun graciós li prengué foc abans d'hora. Caldria potenciar els focs d'artifici. El futur d'aquest tema està en la col·laboració del Grup Botafocs.

El Sopar de pa i porta va assolir totes les previsions, amb una participació de més de 25.000 persones, que van fruit tan del sopar com del primer bany de l'any. Cal habilitar zones d'aparcament a la zona. Ens caldria un servei de megafonia a la platja per poder anunciar els actes, i també cal millorar la coordinació dels serveis d'ordre a l'anada al marítim però, sobretot a la tornada a casa, que en molts casos va convertir-se en una veritable odissea.

Joan Josep Trilles

Cap de la Comissió Nit de Sant Joan 98

NOTÍCIES

IV TROBADA DE DOLÇAINERS I TABALETERS DE CASTELLÓ

Trobada de l'any 96, a la plaça Major

El passat dia 5 de juny, a la tarda, la Federació Colles de Castelló va organitzar la IV Trobada de Dolçainers i Tabaleters de la ciutat de Castelló, amb motiu de l'acte de cloenda del IV Curs d'Ensenyament de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal. L'acte va tindre lloc a la plaça de la Pescateria i va comptar amb la participació d'un nombrós públic assistent. Enguany, la Trobada en formava part del programa cultural d'actes que la F.C.C havia previst d'organitzar dins la ja tradicional Festa del Solstici d'estiu.

L'ordre d'actuació dels grups i colles que van aplegar-se a aquesta festa de la música popular va ser el següent:

Va encetar l'acte la Colla de Dolçainers i Tabaleters **El Fadri**, de Castelló, que van interpretar *Los Leones*, de Guilermo Camarelles; l'havanera *Els Tramussos*, popular; *Aires de Bolero* i finalment la *Diana de Tales*.

Tot seguit, va actuar una **representació d'alumnes del 1r Curs de l'Escola**, els quals van interpretar les peces *El Ramonet*, *La manta al coll*, *La Mari Carme* i, *Sale el Sól*.

En tercer lloc, va actuar el Grup de Dolçainers i

Tabaleters "**El Cudol**", de València. Cal dir que aquest grup data de l'any 1982, i va nàixer al caliu de la falla dels carrers de Montartal i de Torrefiel de València, sota la direcció del mestre Enric Gironés. El grup al complet està format per 9 membres, una part dels quals són mestres del conservatori José Iturbi de València i, actualment està dirigit per Antonio de la Asunción. El repertori que van interpretar va estar format per les peces *Bous en corda*, *Jaume Guasch*, de Xavier Richard i, finalment, *Perfídia*, amb arranjaments d'Antonio de la Asunción.

Potser una de les actuacions més esperades de la tarda, era la de **Pasqualet de Vila-real**, "**El Grenya**", acompanyat pel

tabaleter Pepe Vilanova. I, això, perquè Pasqualet és tota una institució dins del món de la música tradicional i popular a les nostres terres i també fora d'elles, ja que ha recorregut mig món amb la seua dolçaina, acompanyant el Grup Xarxa Teatre. El programa que va oferir-nos va estar format per les peces següents: *la Massurca dels Ports*; *Polka de Bous*, el vals *El tulipà* i, per acabar *A la vora del riu mare*. Certament, la seua actuació no va defraudar ningú.

L'últim grup a participar va ser una **representació d'alumnes de 2n i 3r Curs de l'Escola**, que van interpretar *El Paloteo* de Castroserna, *El Vals de Lourdes* i *La plaça de la Font*.

La reina de les Festes d'enguany, senyoreta Rora Mª Guinot va ser l'encarregada de lliurar unes plaques commemoratives als grups participants. Cal dir que aquesta part de l'acte va quedar deslluïda a causa de l'actuació d'un policia municipal, que no va tindre la cortesia d'esperar cinc minuts a que acabès l'acte, i va decidir de tallar el fluïd elèctric que alimentava el sistema de megafonia. País...

NOTÍCIES

Toni Porcar va fer la presentació de la conferència P.N.

CONFERÈNCIA D'ÀLVAR MONFERRER

El passat dia 12 de juny, a les 20.00 hores de la tarda, va tindre lloc al saló d'Actes del Centre Municipal de Cultura de Castelló, una conferència-col·loqui sota el títol "La nit màgica de Sant Joan". El ponent va ser l'antropòleg i escriptor Àlvar Monferrer que va parlar sobre els rituals, els mites, les llegendes i les creences al voltant de la festa del solstici d'estiu. El públic assistent va fruit dels coneixements i de l'erudició d'Àlvar, que va demostrar amb un llenguatge planer la seua vàlua com a conferenciant. L'escriptor va anunciar que es troba enllestint un llibre sobre aquest tema, que sortirà al carrer l'any vinent. L'acte va incloure's dins la programació cultural de la Festa de Sant Joan de la F.C.C. i, va estar organitzat per la Colla El Pixaví.

J.B.C.C.

El sopar al passeig Marítim P.N.

LA FESTA DE LA NIT DE SANT JOAN: UN ÈXIT DE PARTICIPACIÓ

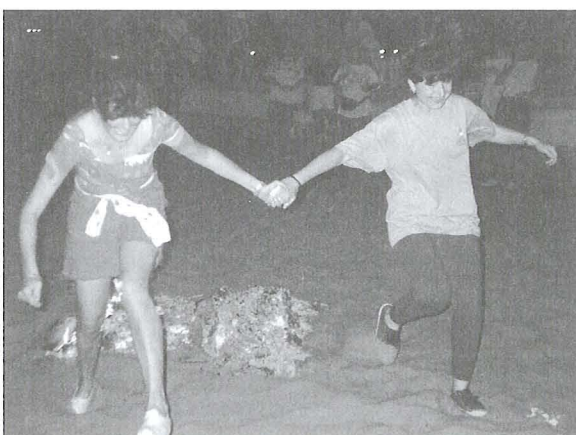
Més de 25.000 persones, segons fons de la policia local, van aplegar-se el passat dia 23 de juny al vespre, a la platja del Pinar de Castelló, per gaudir de la màgia i el misteri de la Festa de la Nit més curta de l'any.

La festa va començar a primeres hores del vespre, amb l'arribada de les colles al passeig Marítim del Grau de Castelló. Les diferents colles i grups d'amics van anar instal·lant les taules i cadires per al sopar al llarg de l'andana del passeig, en un rierol humà que s'estenia des de prop del Mercantil fins a la casa de Banys. Era tot un espectacle veure les cassoles i perols de menjar que s'hi van cuinar per a l'ocasió: Conill en tomata, truites, pollastre en salsa, *coca de llanda*, caragolà, meló d'aigua, van ser alguns dels plats que la gent va degustar.

La festa va continuar amb el tast de la tradicional coca de Sant Joan i cava. Pel que fa a això, cal esmentar la celebració del II Concurs de Coques de Sant Joan, que va estar organitzat per la Colla Cagarròs. Els guanyadors d'enguany van ser la Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló, Bufanúvols i la Host del Castell Vell.

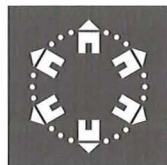
Amb de l'actuació del Grup Botafocs, va arribar el moment més esperat de la vetllada: l'encesa de les fogueres. Joves i grans van saltar les espurnes de les fogueres i, tot seguit van apropar-se a la vora de la mar per saltar les ones i fer un desig, tal com mana el ritual.

La festa va acabar a primeres hores de la matinada amb una bona harmonia, malgrat l'embussament de trànsit que va formar-se a la sortida de l'avinguda Ferrandiz Salvador, en sentit Castelló.

El ritual de saltar la foguera P.N.

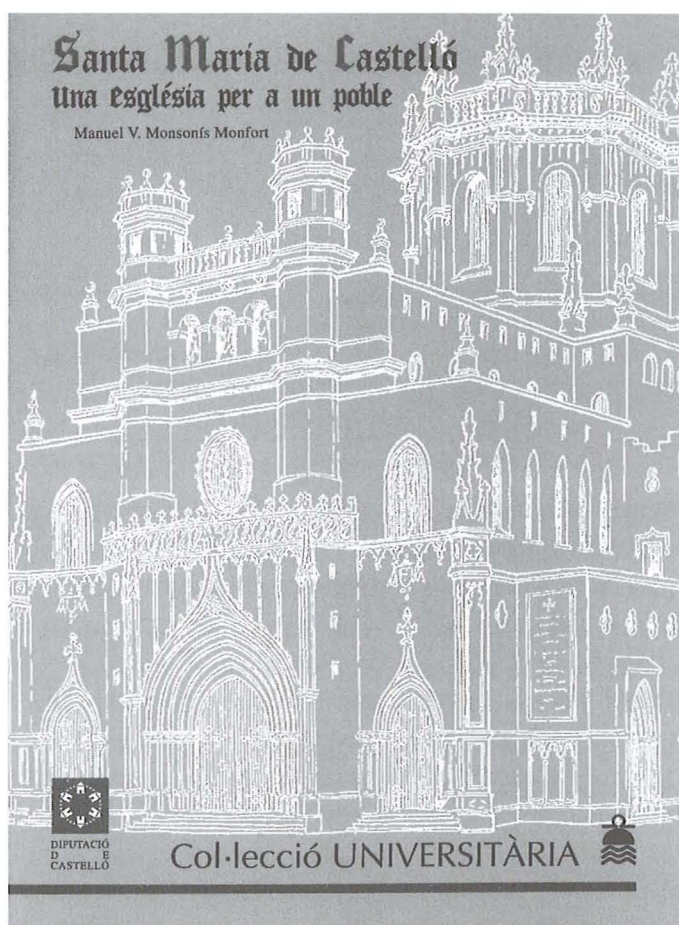
J.B.C.C.

DIPUTACIÓ
D E
CASTELLÓ

Santa Maria de Castelló una església per a un poble

Manuel V. Monsonís Monfort
Col·lecció Universitària
Diputació de Castelló, 1998

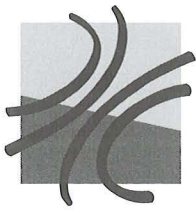
(...)Després dels treballs monogràfics d'Andreu Peirat (1894), d'Eduard Codina (1946), de Sanz de Bremond (1947), de Vicente Traver (1958), de Sanchez Gozalbo (1960-1980), de Rodriguez Culebras (1984) i de Ferran Olucha (1987), ens arriba ara un darrer i magnífic treball monogràfic que pretén agrupar totes les dades que hi ha sobre la materialitat del temple de Santa Maria. I subratlle "materialitat" perquè l'autor, Manuel V. Monsonís Monfort, ha declinat d'ampliar l'estudi als aspectes més íntims d'història cultural i religiosa que comporta l'església de Santa Maria.

*(Extracte del pròleg, a cura Avel·lí Flors Bonet,
Capella de Música de Santa Maria)*

(...)Tota aquesta història, apassionant, bella, en ocasions cruel i amb freqüència gratificant, resumeix també la història del nostre poble, la seua evolució política i social. Tot això es veu reflectit en el volum "Santa Maria de Castelló, una església per a un poble", del qual és autor Manuel Monsonís, qui ha realitzat un gran esforç d'investigació, que ve a treure a la llum la il·lusió del poble de Castelló de comptar amb un gran temple catedralici, com a marc i escenari de les magnes celebracions ciutadanes.

*(Extracte de la presentació, a cura de Carlos Fabra Carreras,
President de l'Exma. Diputació Provincial de Castelló)*

PERFIL

IMAGINEU-VOS UNA NIT, UNA MAR, UNA PÀTRIA⁽¹⁾

Imagineu-vos en una nit caliu d'estiu. Esteu asseguts a la dàrsena d'un port imaginari, a la vora d'una mar encalmada, al bell cor d'un poble mariner, i molt a prop d'on hi havia l'antic moll de fusta. La lluna trespola l'aigua, tramuntant grues i baranes i s'escampa com una ombra de salnitre per a escriure a la pell, a la vostra pell, la música d'aquest somni d'amor i d'aigua.

Imagineu-vos, ara, en aquell poblat mariner a la platja d'un sol ponent. Ben mirat, ja han passat alguns anys des que les barques varaven a l'arena molla, on trencaven i es morien les onades, cada onada, tots els somnis. Però, encara resten algunes cadolles d'aigua a les roques d'aquell antic embarcader que roman endormiscat a la memòria. Són bassals d'aigua, els quals potser que, en algun moment d'aquesta nit sol.lícita, reflectisquen també la lluna que ens mira, entre amorosida i tendra.

Tot és remor de gavians, foradant els molls dels sentits. I és aquest silenci renovat de l'estiu qui ens atrau amb els ulls novells de la nit, i ens invita a fruit de la festa que ara comença. Al lluny, tremolen els pals i els velams de les barques, i al vostre front hi romanen els paisatges que sempre heu vist passar, que potser heu escoltat, alguna volta, de xiquets, a cau d'orella.

Arran de lluna, s'aixeca la mar ampla i suggeridora, com un gran foc que ens il.lumina cada nova descoberta. És la nostra mar de cada dia, bressol de civilitzacions, caliu de la filosofia. És la mare mar Mediterrània, que ara batega amb el cor nafrat d'un gran cetàci enclaustrat, delmat, esventrat per l'home i pel pas del temps. Sí, a poc a poc, el temps se l'ha

engolida, la remor de l'aigua d'aquell gran animal liquat, generós, vital. I, és la nostra enyorança d'ella, qui, amb la veu assedegada ens esperona a retrobar la mesura d'un amor ancestral amb la nostra llar, amb la mar de sempre.

Camí del temps trobem aquesta pàtria d'aigua, totes les illes, i les Ítaques que ens esperen al final d'aquest periple, d'aquest riu de sal, en què de tant en tant s'esdevé la vida que passa. Sona una bella melodia, una música festiva, joliva i remota, ja escoltada als indrets de la infantesa. Ens fa fressa el sentiment: com si, en fer-se a la mar, la nostra barca, en silenci, tallés la pell de l'aigua. Voltat d'aquesta melangia, escric amb gotes de suor el nom senzill d'aquesta pàtria, als vidres de la memòria, i amb la

llum de la boira a les parpelles.

Des del far, sols, en silenci, hem après els noms de cada vent. Hem après també que la nostra pàtria ha estat sempre ben a prop de la mar. Més enllà de la bocana, ben segurament, tot és blau. I de la mar enfora ens arriba la sentor alhora delicada i etèria de l'escuma que ens gronxola.

Onsevulga que sigueu, amics, les paraules recordaran la vostra pàtria, si és que encara hi ha una mar, als murs inhabitats de la memòria.

Recordaran aquestes brises que rompen a l'espigó blau del sentiment i el clam sempre avinent de les gavines cap al tard.

Onsevulga que siga el port on fondeje la vostra barca, imagineu-vos, si més no, una nit, una mar, la vostra pàtria.

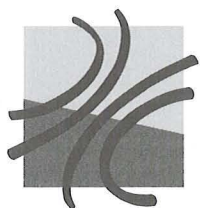
Joan Bta. Campos i Cruañes

1. Proemi a l'acte de presentació de les festes de Sant Pere-98

El moll del Grau

P.N.

OPINIÓ

IDIOMA CODIFICAT: LES "NORMES DE CASTELLÓ"

Les llengües són sistemes homogenis, però es reproduïxen en la parla de cada usuari, de manera diversificada, adaptant-se a diversos condicionaments geogràfics, socials i culturals de la pròpia comunitat. Sobre aquella diversitat, prodigiosa i rica, la cultura moderna ha exigít establir unes normes que unifiquen el registre escrit de cada idioma: aquesta uniformitat rep el nom de normativització o codificació lingüística, i ha estat la labor fonamental de les Reials Acadèmies de la llengua.

En la mesura en què la Renaixença impulsava el cultiu literari del català posava de manifest la necessitat ineludible de reglamentar l'idioma, per tal de vèncer el caos provocat, en la llengua escrita, per veleitats personalistes i per l'abús de castellanismes absurds, arcaïsmes ridículs i vulgarismes grotescos.

Desposseïda la nostra comunitat llavors d'organismes de decisió política propis, la sanció normativitzadora hagué de recolzar en una

ferma voluntat comunitària. Així s'aconsegua el 1913, mitjançant la publicació de les Normes Ortogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans, normativització arrodonida amb la Gramàtica Catalana (1918) i el Diccionari general de la llengua catalana (1932), obres de l'eximí filòleg i lingüista Pompeu Fabra (1868-1948).

Progressivament els escriptors valencians, així com els baleàrics, assumiren la codificació de la llengua. Fruit d'aquesta voluntat, les Illes acceptaren oficialment la unificació ortogràfica el 1930, i el País Valencià el 1932, mitjançant les Normes de Castelló, signades pel conjunt d'institucions culturals i escriptors de prestigi d'aleshores.

Gestació de les Normes de Castelló

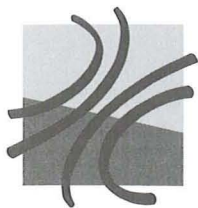
Des del moment de la seua fundació (1919) la Societat Castellonenca de Cultura assumí la unificació ortogràfica, tal com ho palesa la seua magnífica obra, el Butlletí, (iniciat el 1920). Més encara, aquesta benemèrita institució jugà un protagonisme decisiu en la proclamació oficial de la normativa fabriana dins el País Valencià, proclamació que no pogué trobar un lloc més adequat que la ciutat de Castelló de la Plana.

Sabem que la iniciativa immediata que promogué la signatura de les Normes de Castelló havia sorgit de la revista Taula de les Lletres Valencianes (1930), iniciativa, val a dir-ho, immediatament secundada i dinamitzada per la Castellonenca.

Foto: "La memòria col·lectiva, retrats de una ciudad". Vol. VII, pag. 87.

Juny de 1919, a l'estació d'Almassora, després de dinar. Alguns d'aquests personatges van signar les Normes de Castelló

OPINIÓ

Però en realitat el precedent més explícit el tenim en l'obra *La llengua valenciana* del professor Lluís Revest Corzo, publicada per la Societat Castellonenca de Cultura el 1930, però que ja havia tingut una primera redacció anterior que havia estat premiada als Jocs Florals de Lo Rat Penat de 1928.

Acabe de fer una nova lectura de *La llengua valenciana* i no puc estar-me de manifestar la meua admiració davant la lucidesa del seu plantejament.

Deixant a banda certes observacions del benemèrit Revest, els criteris que ell proposava com a base per a la normativització lingüística mereixen avui ser divulgats; mentre algú ho fa, en reproduesc ara un parell, tal com figuren enunciats en l'obra referida:

“Creem que la llengua valenciana és, i no res més, la dels catalans que la portaren quan a la Conquesta; per esta raó és que els filòlegs, anomenant-la del poble qui primer la parlà, la coneixen universalment per catalana” (p. 13). “L'únic sistema ortogràfic viable dels proposats fins a l'hora d'ara són les Normes de l'Institut (d'Estudis Catalans)” (p. 62).

Perspectiva actual

Els valencians tenim doncs resolta, i de manera absolutament satisfactòria - cal remarcar-ho-, des del 1932, la qüestió bàsica de la normativització de l'idioma. Pretendre qüestionar-la constitueix un intent covard de complicar més encara, mitjançant falsos problemes, la nostra situació lingüística. En aquest sentit considere opo-

biós negar la validesa de les Normes de Castelló. Així mateix constitueix un sofisma la proposta d'unes altres normes ortogràfiques, sota el pretext que les ortografies no han de mantenir-se inamovibles. I és un sofisma perquè, certament, els únics que no hem volgut mai una rigidesa estèril per a les Normes de Castelló hem estat la munió de valencians que, al llarg dels darrers 65 anys, hem cultivat

l'idioma en el seu registre culte, amb la fidelitat respectuosa però dinàmica envers aquelles Normes. Som nosaltres els qui els hem donat l'únic sentit possible, el de fer-les

generadores d'una producció

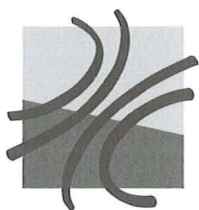
“literària” respectable, sense la qual haurien esdevingut estèrils.

És un fantasma, insistesc, la pretensió de restaurar el problema de la codificació lingüística. El tenim ben superat. Avui els nostres problemes, a nivell de la llengua, són uns altres, i per cert ben definits i urgents: la planificació idiomàtica (és a dir, el de la política lingüística que situa la nostra llengua en tots els àmbits de la vida social) i, en conseqüència, la difusió del registre estàndard de l'idioma.

Vicent Pitarch Almela

*Catedràtic de Llengua i Literatura
Membre de la Secció Filològica de
l'Institut d'Estudis Catalans*

OPINIÓ

XV ANYS DEL FESTIVAL DE DANSES DE L'ANTIGA CORONA D'ARAGÓ

Quinze edicions d'una activitat cultural poden ja avalar un esdeveniment com un fet consolidat i aquesta és la realitat del festival de danses de l'Antiga Corona d'Aragó. Una autèntica manifestació cultural on hi trobem dos aspectes molt importants, intrínsecs a ella mateixa: cultura heretada i cultura actual. Cultura heretada que recupera la tradició popular, mitjançant el folklore i la nostra història, recordant-nos que durant els segles XIII al XV la Corona d'Aragó va saber unir políticament i econòmicament la pràctica totalitat de la cultura mediterrània amb Aragó i Catalunya, Mallorca, València, Sicília, Sardenya, Nàpols i els Ducats grecs.

Cultura actual si acceptem la part que té de participació; a ningú se li pot escapar el que suposa quant a la gran activitat desenvolupada pels grups

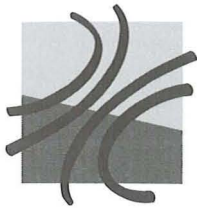
XV FESTIVAL DE DANSES DE L'ANTIGA CORONA D'ARAGÓ

DEL 4 AL 10 DE
MAIG DE 1998
CASTELLÓ

folklòrics de la nostra ciutat i les seues escoles, així com la riquesa que té la visita i aportació de grups d'altres llocs d'Espanya i d'altres països del món.

Quinze edicions que comencen de la mà d'una "Junta Central de Fiestas" presidida per l'entranyable Pepe Vicent i d'un dels grups folklòrics locals, el Grup Castelló, sempre sota la direcció real i/o moral de Ricardo Rosell. Quinze edicions que van tenir un lapsus durant els anys 1991 i 1992, ja que la Junta de Festes de Lluís Domènech va considerar que no era prou interessant. Però això ja és història.

Per pura casualitat van confluïr l'any 1993 la voluntat de la corporació municipal, a suggerència de la imcombustible Consol Jóvena, i la de la Junta de Festes de Sixto Barberà, que aconseguia incorporar al seu equip Chelo Pastor, la qual posava com a única con-

COSTUMARI

Els dansants de La Todolella

Foto: Vicent Gamir

dició la recuperació del Festival de Danses.

De manera que des d'aquest any 93 el festival torna a viure de la mà de la Junta de Festes, i des de 1995 directament des del Comitè Organitzador del Festival de Danses de l'Antiga Corona d'Aragó, incorporat com un ens col.laborador a la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Castelló, i al qual la corporació sempre haurà de reconèixer i agrair l'esforç de tots i cadascun dels membres que el componen. Aquest comitè ha sabut donar cabuda i possibilitats de col.laboració a la totalitat dels grups de danses de la nostra ciutat, aconseguint així -no sense problemes però sí amb una decidida voluntat de tolerància, comprensió i treball unànim- fer d'aquest festival una manifestació cultural de tota la ciutat.

Un festival del qual cal destacar la gran repercussió sociocultural que té a la nostra ciutat, ja que

al mateix temps ofereix un espectacle de dansa tradicional als veïns de Castelló, dóna una autèntica lliçó de cultura popular mitjançant la música, la dansa, la indumentària i l'artesanía, puix en les seues darreres edicions s'ha vist enriquit amb conferències, taules rodones, exposicions i una interessant fira d'artesanía on, a més de la nostra artesanía, podem gaudir de la dels grups que ens visiten.

En definitiva un autèntic esdeveniment cultural que amb la seua quinzena edició adquireix el compromís de continuïtat que el nostre folklore i la nostra història exigeixen.

Miguel Angel Mulet i Taló
Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Castelló

UNS ALTRES POBLES

BANGKOK, BANGKOK. (I) LA CIUTAT DELS ÀNGELS I DELS TEMPLES

Després d'haver petjat amples avingudes, brutes, sorolloses, esfumades, grises, tristes, a l'hora alta d'un matí de plom, recorrent l'espessa xafogor d'un trànsit furibund i de vianants arravatats que mai no saps si van o vénen. Després de flairar les paradetes de flors del mercat de les orquídiades i les olors a doll d'una pulululant humanitat que vagareja els carrers. Després d'haver tastat el xarop de canyamel per ofegar la set, i la calor, molta calor, sota el matí de plom, d'orquídiades esfullades, amuntegades al rastell del barri xinès. Després d'haver caminat els bells palaus de sàndal i de marbre, i de pa d'or; el buda maragda, el buda assegut, el buda panxut, xeperut, molsut; els jardins extensíssims, la tremolosa suor, el cansament, el mercat de les serps, el Patpong, mercat de la carn luxuriós i macabre, i la gent menjant paperines d'arròs al carrer i venent rolex al preu d'un caramel.

Després de tot, només passejàvem Bangkok, o moríem Bangkok.

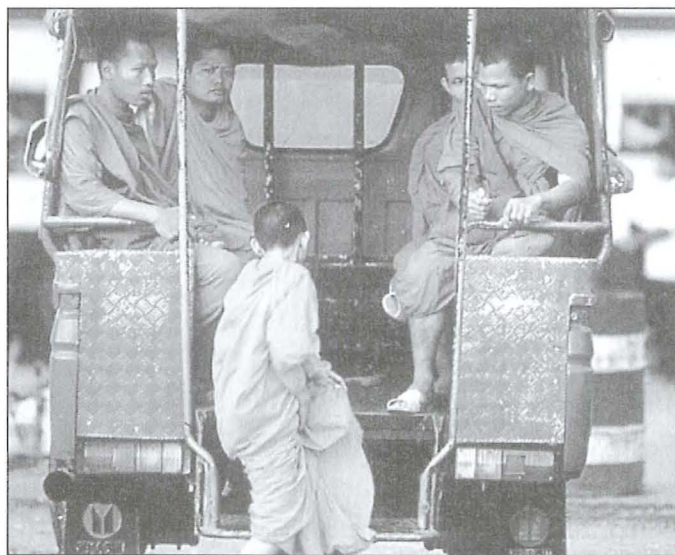
Joan B. Campos: Bangkok,
del poemari *Illes*, inèdit

La ciutat dels àngels

Bangkok és una ciutat insòlita, fascinant; una urbs demencial on pot ocórrer qualsevol cosa. El viatger que arriba per primer cop a la ciutat rep una allau de sensacions que li percudeixen els sentits, sense treva. Davant d'aquesta constatació, no ningú pot quedar indiferent: bé t'agrada o bé la rebutjes per a sempre.

Amb vora els 6 milions d'habitants (segons el cens de l'any 1995), Bangkok és la capital de l'antic regne de Siam (l'actual Tailàndia), i va ser anomenada el 1782 com a Krug Thep (la ciutat dels àngels). La ciutat actual es troba situada a la riba esquerra (oriental) del riu Chao Phraya, i, davant d'ella, a la riba dreta es troben les restes de l'antiga ciutat de Thonburi, que va ser la capital de Tailàndia des del 1767 al 1782. El centre geomètric de la ciutat està format pel Palau Reial, que conté el Wat Phra Keo (el santuari del buda maragda). Des del palau surten canals amb una distribució radial al llarg de la ciutat, els quals estan travessats d'altres canals concèntrics o klogs que van ser cavats sobre sòl pantanós. Aquesta especial configuració urbana ha fet que alguns urbanistes hagen anomenat Bangkok com la "Venècia d'orient".

Bangkok és una urbs vibrant, cosmopolita i anàrquica, que segurament arrossega un dels índexs de contami-

Els monjos formen part del bigarrat paisatge urbà

P.N.

nació ambiental més alts de tot el sud-est asiàtic. El trànsit urbà és estrident, caòtic. Milers de *try-saw* multicolors -una mena de velocípedes a motor de tres rodes- invaeixen els vials a tortes i a dretes, afanyats. Els viants tenen pressa, semblen que no van a enlloc, amunt i avall de les voreres, atrafegats.

Els thai viuen al carrer, treballen al carrer. A les tendes d'andròmines, a les paradetes de fruita i de menjar hi ha una febril activitat que mai no s'atura i que s'estèn arreu de la ciutat. Al carrer hom pots tastar menjars exòtics, força picants i de sabors indefinibles, com ara el

HISTÒRIA

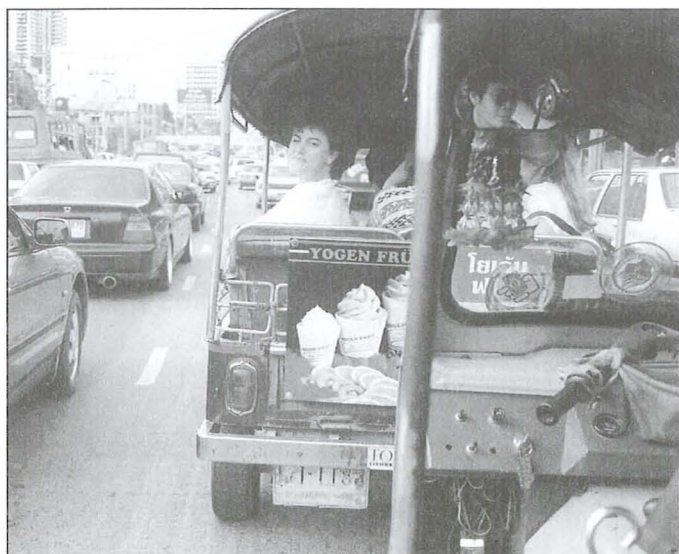
lapau, una mena de panets de llevat farcits de carn de porc, o el popular *kao pat gai*-arròs fregit amb pollastre-. Les salses són el complement necessari d'aquest tipus de cuina de carrer: el curry, i el *nam pla* -la salsa de peix- en són dos força utilitzades.

Recórrer la ciutat a peu o en *try-sow* és una experiència inesborrable per als sentits. Amb el sotragueig inescotable del tricicle s'esdevé tota una allau de sensacions. En tombar una cantonada, sobtadament, s'hi pot passar de la por al vertígen, i de la risa al plor, en una ciutat enigmàtica i imprevisible que sempre està a punt de sorprendre't. Però, la confusió i el desordre que hi ha al carrer sembla que no afecten el nadiu que condueix el velocípede amb un somriure impertèrrit.

Al matí, el barri xinès s'esdevé el mercat de les flors i de les olors. A banda i banda de les voreres dels carrers es disposen paradetes atapaïdes d'orquídiades -Tailàndia n'és el principal productor mundial d'orquídiades-, amb tots els colors de la vida i de totes les formes i tamanys possibles. Passejar per aquest indret és una veritable delícia per als sentits.

La ciutat dels temples

Un dels atractius que ofereix la capital de l'antic regne de Siam és, sens dubte, la possibilitat de conèixer de prop la cultura budista, que encara avui es manifesta

Un tomb en *try-sow*. Una experiència inolvidable.

P.N.

Mercat d'orquídiades al barri xinès.

P.N.

en la forma de viure i de morir dels thais. I això és així, perquè a hores d'ara el 95 % dels thai practiquen el budisme therawada. Aquesta, és la versió més antiga de l'ensenyança de Buda. També s'anomena com a "petit vehicle" perquè és el camí mitjançant el qual cada seguidor de la doctrina pot assolir la glòria. Això sí, aquesta via només és vàlida per a aquells seguidors que consagren la seua vida al temple.

El conjunt de temples que senyoregen la ciutat amb les innombrables representacions de Buda que atresoren, en són punts d'interès per al viatger encuriós. I és que la vida del thai gira a l'entorn del temple.

A trenc d'alba, se'ls veu sortir del temple per captar almoines, d'un a un, calladament. A poc a poc, la ciutat es va poblant d'una legió de monjos de túniques taronja i amb el cap rapat que semblen una plaga de tèrmit silenciosos que arrossegen l'asfalt. Els creients se'ls hi acosten i els ofereixen diners, aliments, i roba. Després els creients fan una reverència al monjo, com a prova d'agraïment per l'acceptació dels seus presents i se'n van a recules, sense perdre de vista el front sagrat del monjo.

Enrera d'aquest ritual hi ha tot un simbolisme religiós de profundes conviccions. El creient, amb aquesta ofrena, va fent una altra passa endavant del seu particular petit vehicle.

Joan Bta. Campos Cruaïnes

ECOLOGIA

EL NOSTRE MEDI NATURAL (I)

L'acàcia falsa, robínia (*Robinia pseudoacàcia*, L)

Nota de redacció: L'acàcia falsa, robínia n'és el primer d'un seguit d'articles que sota el títol "El nostre medi natural" anirem presentant-vos, d'ara en avant, en aquesta secció d'ECOLOGIA. Es tracta, en general, d'articles sobre plantes i arbres del nostre àmbit natural, de gran interès etnobotànic, que van ser escrits i publicats a principis dels anys vuitanta per Pere Martínez Barreda al diari Mediterrani de Castelló. Esperem que aquesta iniciativa siga del gust dels lectors de Plaça Major

L'home urbà, enyoradís de la ruralia que mai no l'oblida del tot, s'entossudeix a tindre petites taques de verdor al bell mig de les ciutats de les que ja és tòpic parlar-ne com de llocs allunyats i d'espatles a la naturalesa.

Malgrat que eixes minces illes verdes no són tan abundoses com seria desitjable, és ben cert que si ens donem un tomb per alguns carrers i places de la nostra ciutatencara podrem tindre la sort de prendre l'ombra d'un arbre més o menys esponeros que allí s'està, aguantant l'enrenou i el fum del trànsit, xuclant vida de la poca terra que respecta l'asfalt. Però encara és gaudeix més de la contemplació d'aquests arbres si els coneixem una mica més, encara que només siga el nom i algun altre tret que ens ajude a distingir-lo de la generalització que conté el mot arbre.

A les places, jardins i alguns carrers de Castelló i d'altres pobles i viles podem reconèixer una varietat considerable d'arbres que han estat plantats per mans curoses i que estimen la naturalesa. No tots ells són autòctons del nostre país, però ja fa tants d'anys que els hem vist créixer al voltant nostre que els considerem d'ací. Per això voldríem

apuntar algunes notes dels arbres que podem trobar-nos al nostre entorn immediat, sense eixir de portes enfora de la ciutat.

ACÀCIA
Robinia pseudoacacia

Comencem per un arbre molt habitual, sobretot a les voreres dels carrers i a les places. Els records dels jocs infantils ens porten a una placeta empedrada, on s'alçaven quatre o cinc acàcies enfront de l'església del poble.

Aquells arbres ens servien per a jugar als quatre cantons. També, quan arribava la primavera, tastàvem les seues flors blanques i dolces i amb les fulles deiem allò de "gall o gallina", després d'haver-ne arrencat els folíols, tot passant els dits al llarg de la tija. De

més grans, hem passejat la carretera que surt del poble sota l'agradosa ombra de les acàcies de les voreres, que alternaven amb les moreres, els plàtans i els oms.

Aquesta espècie (*Robinia pseudoacàcia*, L), també es diu acàcia falsa, acàcia blanca, acàcia blanquera i robínia i, rep aquest últim nom en honor al botànic francès Jean Robin que la va introduir a Europa. Procedeix de la banda orien-

ECOLOGIA

tal dels Estats Units, tot i que a hores d'ara es troba molt aclimatada per tot arreu d'Europa. En molts llocs també es dona subespontània.

Notes botàniques

L'acàcia pot assolir els vint-i-cinc o trenta metres d'alçària i es de fulla caduca. L'escorça és d'un color bru i amb el pas dels anys es fa molt clivellada i irregular. Un tret molt singular són les abundoses espines que hi ha al troc i a les bran-

vors. Aquestes tavelles maduren a la tardor i es mantenen penjades a l'arbre durant quasi tot l'hivern.

La fusta de la robínia es molt apreciada pels tornerers i ebenistes. Les flors com ja hem dit abans són comestibles i també es poden utilitzar per a fer un perfum molt apreciat. Finalment, si aquestes flors es cullen abans d'obrir-se i assequen a l'ombra es pot fer una infusió antiespasmòdica i també per a guarir el mal de cap.

Flors de Robínia

Fruits de Robínia

ques. A la base de les fulles hi ha també dues espines que són estípules transformades. Les fulles són esparses i compostes, i ténen entre onze i vint-i-cinc folíols que són de color verd i de forma ovada. Les flors apareixen a la primavera, entre l'abril i el juny, i formen raïms molt espessos i penjants de color blanc i amb una olor molt característica. Són papilionàcies, és a dir que el seu fruit és una llegum que sol tindre entre quatre i deu lla-

Pere Martinez Barreda

1. Article publicat al diari Mediterráneo, el 21/06/83

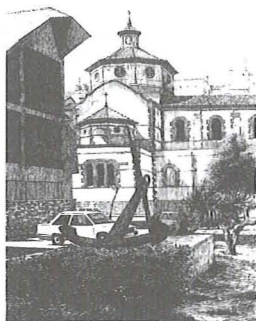

INFORMACIÓ

CONVOCATÒRIA DE PREMIS

V PREMIS DE LA MAR

Premi Grumet
Premi Miquel Peris Segarra
~ 1998 ~

Bases

1. L'Associació Cultural la Barraca, amb el suport de la Tinència d'Alcaldia del Grau, convoca els **V Premis de la Mar**,
2. El **Premi Grumet**, per a joves menors de 18 anys. La dotació serà de 50.000 ptes. Els originals constaran d'un o més poemes, amb una extensió mínima de 50 versos o línies.
3. El **Premi Miquel Peris**, per a majors de 18 anys. La dotació serà de 75.000 ptes. Els originals contaràn d'un o més poemes, amb una extensió mínima de 100 versos línies.
4. El termini de presentació finalitza el 19 de juny de 1998.
5. Els originals es presentaran per quintuplicat i sense signar. A més, es farà constar en una plica a part, el lema de l'obra i les dades de l'autor.
6. Els originals s'hauran de lliurar a:

V Premis de la Mar

Premi Grumet o Premi Miquel Peris i Segarra

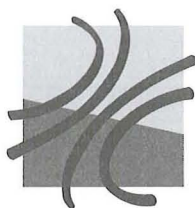
Tinència d'Alcaldia d'El Grau

Passeig de Bonavista, 28.

12100 El Grau de Castelló

El Grau de Castelló, maig del 1998

CONCURSOS

II CONCURS de Coques de Sant Joan

Nit de Sant Joan 98
Platja del Pinar

Bases

1. La Federació Colles de Castelló amb la col·laboració de la Colla Cagaròs, convoca el II Concurs de Coques de Sant Joan.
2. Solament participaran Coques de Sant Joan.
3. Cada Colla o grup participant només podrà presentar una Coca.
4. La presentació de les Coques tindrà lloc, el dia 23 de juny, a la Casa de Banys, en horari de 20.30 hores a 21 hores.
5. El Jurat del Concurs estarà format per un membre designat per la Federació de Colles i un mestre pastisser.
6. Hi haurà tres premis.
7. La decisió del Jurat serà inapel·lable.

El Grau de Castelló, maig del 1998

REVISTA PLAÇA MAJOR

Quota anual de subscripció:

1.000 pessetes (3 números)

Coordinador i Subscripcions: Joan Bta. Campos Cruanyes

C/ de la Serra de Mariola, 10, 3r, 1a.

12006 Castelló de la Plana

Telèfon: 964 21 24 16

Nota: Plaça Major també pots trobar-la a les llibreries Babel (C/ Guàrdia Tàrraga) i Faristol (Plaça Cardona Vives, 5) de la nostra ciutat.

